

10.9.2012

Dnro 2909/4/11

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Eteläpää

AJOKIELTOASIAN KÄSITTELYN JOUTUISUUS

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 10.8.2011–29.8.2011 oikeusasiamiehelle osoittamissaan kanteluissaan - - - poliisilaitoksen menettelyä ajokieltoasiassa.

Poliisimies määräsi kantelijan väliaikaiseen ajokieltoon 5.8.2011 ajokyvyn ilmeisen heikentymisen perusteella. Kantelijan arvostelu kohdistui siihen, että hänelle ei ollut annettu ainakaan 29.8.2011 mennessä valituskelpoista päätöstä. - - -

- - -

3 RATKAISU

3.1 Menettely väliaikaisesta ajokiellosta päätettäessä

Saadut selvitykset

Käytettävissäni olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että kantelija oli ajanut henkilöautoa 5.8.2011 puolen päivän aikaan - - - keskustassa ja törmännyt suoralla tiellä liikennevalo-opastimeen (- - -). Paikalle tulleelle poliisipartiolle hän kertoi saavansa silloin tällöin pistoksia parkaansa, mikä aiheuttaa vaaratilanteita liikenteessä. Tapahtuman ja kantelijan kertoman perusteella paikalle tulleen poliisipartion poliisimies antoi kantelijalle määräyksen väliaikaisesta ajokiellosta.

Komisario, joka toimi em. liikennesrikosasiassa tutkinnanjohtajana, kertoo selvityksessään, että väliaikaisen ajokiellon tapahtumapaikalla määrännyt poliisimies oli ilmoittanut asiasta samana päivänä ajokiellosta päättävälle poliisille. Komisarion mukaan vakiintunut käytäntö on, että ajokortti sekä päätös väliaikaisesta ajokiellosta toimitetaan lupayksikköön ajokorttitoimistoon.

Lupahallintoyksikön johtajan ylikomisarion selvityksen mukaan ajokieltoasiat käsitellään - - - poliisilaitoksen lupahallintoyksikön lupayksikkössä. Kantelijan väliaikainen ajokielto on saapunut lupayksikköön käsiteltäväksi 9.8.2011. Epäillyn liikennesrikoksen esitutkinta valmistui 17.8.2011 ja kutsu ajo-oikeusasian käsittelyyn lähetettiin kantelijalle 14.9.2011. Ylikomisario teki päätöksen väliaikaisen ajokiellon voimassa pitämisestä 29.9.2011 kantelijan kuulemisen yhteydessä. Kantelija ei halunnut tuossa tilaisuudessa ottaa vastaan kirjallista päätöstä vaan pyysi, että se lähetetään hänen ilmoittamaansa osoitteeseen.

Ylikomisarion mukaan kantelijan ajokieltoasia olisi pitänyt päättää aikaisemmin kuin vasta 29.9.2011. Ylikomisario toteaa kuitenkin, että ajokieltoasian valmistelussa oli väliaikaiseen ajokieltoon johtaneen tapauksen lisäksi jouduttu huomioimaan em. tapauksen lisäksi muut tutkintailmoitukset, joita kantelija oli aikaisemmin tehnyt ja joista saatiin ajokyvyn selvittämiseen liittyvää lisätietoa.

Ylikomisarion mukaan tämän tapauksen tultua esille ajokyvyn arviointia koskevien asioiden mahdollisimman pikaiseen hoitamiseen on poliisilaitoksen lupayksikössä kiinnitetty erityistä huomiota.

Poliisilaitos toteaa lausunnossaan, että ne tutkintailmoitukset, joihin ylikomisario selvityksessään viittaa, ovat poliisiasian tietojärjestelmästä helposti saatavissa eikä niihin tutustuminen sinällään ole aikaa vievää. Lisäksi poliisilaitos viittaa siihen, että väliaikaiseen ajokieltoon johtaneen epäillyn rikoksen esitutkinta oli valmistunut jo 17.8.2011, mutta kantelija oli kutsuttu kuulemistilaisuuteen vasta 14.9.2011. Poliisilaitoksen mukaan lain edellyttämä viivytyksettömyys ei toteutunut tässä tapauksessa.

Sovellettavat säännökset

Ajokorttilain 70 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin haltuunsa, jos on ilmeistä, että ajo-oikeuden haltijan ajokyky on sairauden tai vian vuoksi tai muusta syystä siinä määrin heikentynyt, että siitä aiheutuu ajon jatkuessa olennaista vaaraa muulle liikenteelle, eikä terveydentilan selvittämistä 20 §:n 2 momentin mukaisesti voida tästä syystä pitää yksinään riittävänä.

Ajokorttilain 72 §:n 3 momentin mukaan edellä 70 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa väliaikaiseen ajokieltoon määränneen poliisimiehen on viipymättä ilmoitettava toimenpiteestä ajokiellosta päättävälle poliisille. Tämän on viipymättä 3 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa päätettävä ajokiellosta tai 4 kohdassa tarkoitettussa tapauksessa väliaikaisen ajokielon pitämisestä voimassa.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Hallintolain 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä. Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä.

Arviointi

Viittaan poliisilaitoksen lausunnossaan esittämään, jonka mukaan ne tutkintailmoitukset, joihin ylikomisario selvityksessään viittasi, olisivat olleet poliisiasian tietojärjestelmästä helposti saatavissa eikä niihin tutustuminen sinällään ole ollut aikaa vievää. Lisäksi poliisilaitos viittaa siihen, että väliaikaiseen ajokieltoon johtaneen epäillyn rikoksen esitutkinta oli valmistunut jo 17.8.2011.

Ottaen huomioon poliisilaitoksen lausunto ja käytettävissäni oleva aineisto kantelija olisi käsitykseni mukaan ollut kutsuttavissa ajokieltoäsitelyyn välittömästi mainitun esitutkinnan valmistuttua. Asiassa ei ole toimittu lain edellyttämin tavoin viivytyksettömästi.

Perustuslain 21 §:n ja muiden edellä selostettujen säännösten ilmentämä joutuisuus- tai viivytyksettömyysvaatimus on periaatteellinen velvoite. Kaikissa olosuhteissa on pyrittävä asioiden mahdollisimman joutuisaan käsittelyyn. Viranomaisen on käsiteltävä asia sen laatu ja olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa. Asianosaiselle erityisen merkittävän asian käsittelyn on oltava nopeaa. Ajo-oikeuteen liittyviä menettelyjä tarkasteltaessa on otettava huomioon se tärkeä merkitys, joka ajo-oikeudella on useimmille ajo-oikeuden haltijoille. Ajokieltoasian käsittelyn viivytyksettömyyttä tässä korostaa myös se, että päätöksen myötä asianosainen saa mahdollisuuden saattaa ajokieltoasia säännönmukaisen muutoksenhaun keinoin hallintotuomioistuimen arvioitavaksi.

Saatan esittämäni käsityksen virheellisyydestä kantelijan ajokieltoasian käsittelyssä ylikomisarion tietoon.

- - -

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.1 esittämäni käsityksen ylikomisarion menettelyn virheellisyydestä hänen tietoonsa. Tässä tarkoituksessa lähetän hänelle jäljennöksen tästä päätöksestäni.